

HÖGSKOLAN I HALMSTAD

Bilderna som Sportbladet skapar av Zlatan Ibrahimovic

C-uppsats

2012-06-12

Tack!

Vi vill tacka vår handledare Lars-Olof Hilding för alla värdefulla tips och råd. Med ett enormt engagemang, från idé till verklighet, har han stöttat och väglett oss under denna period.

Daniel Bengtsson & Felicia Waernqvist

Abstract

Titel:	Bilderna som Sportbladet skapar av Zlatan Ibrahimovic
Författare:	Daniel Bengtsson Felicia Waernqvist
Handledare:	Lars-Olof Hilding
Examinator:	Ingegerd Rydin
Typ av rapport:	C-uppsats 15 hp
Utbildning:	Medier och kommunikation i teori och praktik, strategisk inriktning, högskolan i Halmstad
Syfte:	Projektets syfte är att undersöka vilka bilder som Sportbladet målar upp av fotbollsspelaren Zlatan Ibrahimovic
Metod:	Netnografi och kritisk diskursanalys
Teori:	Existentiell hermeneutik och kritisk diskursanalys
Resultat:	Bilden av Zlatan Ibrahimovic målas upp av journalisten som i sin tur blir påverkad av läsare som skriver kommentarer till artiklarna
Nyckelord:	Zlatan Ibrahimovic, diskurs, tolkning, Fairclough, Berglez

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
2. Presentation av forskningsfrågan	5
3. Avgränsningar	5
4. Tidigare forskning	6
5. Bakgrund	9
5.1 Sportbladet	9
5.2 Kommentarsfältet	10
5.3 Zlatan Ibrahimovic	11
6. Teori	12
6.1 Existentiell hermeneutik	12
6.2 Kritisk diskursanalys	13
7. Metod	16
7.1 Netnografi	16
7.2 Kritisk diskursanalys	17
8. Resultat	19
8.1 Netnografi	19
8.2 Kritisk diskursanalys	19
8.2.1 Kritisk diskursanalysschema	20
8.2.2 Sammanfattning av schemat	23
9. Analys	26
9.1 Zlatan som förebild	26
9.2 Zlatan som superstjärna	27
9.3 Zlatan som den utsatte	27
9.4 Den negativa bilden av Zlatan	28
9.5 Sammanfattning av analysen	28
10. Slutdiskussion	30
11. Källförteckning	32

1. Inledning

Zlatan Ibrahimovic är en av de största idrottsprofilerna genom tiderna i såväl Sverige som i världen. Han berör, upprör och skapar rubriker varje dag. Vilka är bilderna som skapas av media? Med en färgstark personlighet betyder han något för oss alla. Från att växt upp som en fattig pojke i stadsdelen Rosengård där kriminaliteten varit en vardagssyssla kör han numera runt i sina lyxbilar i Milano. Hur beskrivs han och hur tas det i sin tur emot av läsarna på Aftonbladets Sportbilaga? I den här uppsatsen avser vi att ta reda på det.

2. Presentation av forskningsfrågan

Projektets syfte är att undersöka vilka bilder som Sportbladet målar upp av fotbollsspelaren Zlatan Ibrahimovic. Vilka är det som skapar bilderna av fotbollsstjärnan, media eller läsarna? Forskningsfrågan är ett exempel på att media i dag både påverkar och blir påverkade.

3. Avgränsningar

Vi har valt att endast fokusera på en nätbaserad tidning, nämligen Sportbladet. Detta eftersom det är den mest lästa tidningen på internet. Om vi istället valt att undersöka forskningsfrågan i fler tidningar och/eller medier hade vi kanske fått en bredare bild. Men vi har som mål att få ut tydliga mönster och mer exemplifiera än generalisera, och därför väljer vi att undersöka en tidning.

4. Tidigare forskning

I följande kapitel redogör vi för tidigare forskning. Då vår undersökning behandlar ”kändisar” använder vi oss av teorier kring fenomenet kändiskultur och kändisjournalistik. Många forskare har undersökt kändiskulturen ur olika vinklar och vi har valt att ta upp några av dessa som är intressanta för vår undersökning.

Det finns ingen "kändisteoretiker" men när kändiskultur diskuteras nämns för det mesta samma namn. En sak som gör forskare ambivalenta, är att kändisar har mycket makt.¹ I en artikel från år 2008 skriver Andrew Pease och Paul R. Brewer om Oprah Winfrey och hennes påverkan på den dåvarande presidentkandidaten Barack Obama. I ett av hennes tv-program förklarade hon varför hans medverkan i valet var viktig och varför han inte skulle ge upp. Obama som själv funderade kring sin medverkan vid detta skede antyder i efterhand att hennes uppmuntrande ord och förklaringar påverkade honom starkt. Utan Winfrey hade Obama kanske inte fortsatt valet och därmed inte varit Amerikas president i dag.²

Att en person kan få oss att förstå oss själva bättre, öka begäret efter berömmelse och vara ett levande bevis att ingenting är omöjligt är en form av makt. I litteraturen diskuteras två tillvägagångssätt i kändisstudier: Semiotiska och sociologiska. Semiotiska studier handlar om hur kändisar beskrivs och sociologiska behandlar kändisar som fenomen. De senare åren har dessa studier närmast sig varandra. Kändiskulturen har gått från att skilja på privat och offentlig till att studera en berömd människas liv i helhet. Förr hedrade vi politiker och eliter, i dag ser vi upp till exempelvis kändisdöttrar och brottslingar. Den diskurs som dominerar i samhället har betydelse för en kändis. I dagsläget kan en kändis påverka mer än en beslutsfattare.³

Ellis Cashmore, professor i sociologi vid Staffordshire University (England), undersöker olika perspektiv på kändiskulturen. Hon analyserar sambandet mellan kändisar och kommersialisering. När medierna förr publicerade nyheter (negativa samt positiva) om kändisar ökade intresset hos publiken. Det blev mer intressant för publiken att följa kändisar

¹ Kristine Harmon, Celebrity culture, Bibliografic review, The Hedgehog review/Spring 2005

² Andrew Pease & Paul R. Brewer (2008) "The Oprah Factor: The Effects of a Celebrity Endorsement in a Presidential Primary Campaign" The International Journal of Press/Politics October 2008 vol. 13 no. 4 386-400
<http://hij.sagepub.com/content/13/4/386.short> (120110)

³ Harmon 2005

hur de var som personer mer än vad de sa och gjorde. Sedan blev kändisarnas privatliv mer intressant än deras yrkesliv.⁴ Andrew C. Billings skriver i sin bok (*Portaying Tiger Woods: Characterizations of a "Black" Athlete in a "White" Sport*) om golfaren Tiger Woods. Omdömen i tidningar, TV och radio beror på vad Woods presterar inom sin idrott. Billings menar att då Woods framgångar flödar förbiser journalisterna alla fördomar om hans bakgrund och istället hyllar honom. Då det går sämre för Woods på golfbanan blir hans bakgrund lidande och journalisterna menar då att hans misslyckanden beror på hans bakgrund.⁵

Många forskare är överens om att utan medier, så finns det inga kändisar. Nyhetsrapporteringen har blivit annorlunda. Förr handlade artiklar om prestationer, i dag handlar de om paparazzibilder - kändisarnas vardag. Marina Ghersetti är universitetslektor vid Göteborgs universitet och undervisar journalistikgranskning och metod. Enligt Ghersetti betyder kändisjournalistik att komma kändisarna in på livet, deras privatliv.⁶

Det är inget nytt med kändisar. Det har genom tiderna alltid funnits personer som åtnjtit större uppmärksamhet än andra.⁷ Diskussionerna kring kändisskap har berört olika diskurser i samhället; makt, pengar och social identifiering är exempel på detta. Forskare är i dag relativt överens om att kändiskulturen generellt sett har genomgått en övergripande förändring - kändisar framställs inte som perfekta utan hamnar mestadels i vardagliga kontexter.⁸ Vidare menar Cashmore att berömmelse inte bara bygger på talang utan på närvaro. Återigen är forskare överens om att kändisar är beroende av media för att marknadsföra sig själva till allmänheten.⁹ Chris Rojekt är även han forskare inom ämnet och menar, likt Cashmore, att kändisar inte längre är gudomliga som de var förr utan de är i dag "vanliga" människor som alla kan identifiera sig med.¹⁰ Turner menar att när kändisar kopplas ihop med vissa varumärken blir berömda människor handelsvaror.¹¹

⁴ Ellis Cashmore, 2006:5. *Celebrity/culture*. Routledge, Abingdon/Oxon

⁵ Andrew C. Billings (2003) "Portaying Tiger Woods: Characterizations of a "Black" Athlete in a "White" Sport". *Howard Journal of Communications*. Volume 14, Issue 1, <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10646170304274> (120110)

⁶ Marina Ghersetti, 2001. *Kändisarnas egen arena* i *Journalisternas bok*, utgiven av Svenska Journalistförbundet 1901-2001

⁷ Cashmore, 2006:5

⁸ Hesmondhalgh, David och Evans, Jessica (red.): *Understanding Media: Inside Celebrity*, Open University Press, Berkshire, 2005

⁹ Cashmore, 2006:5

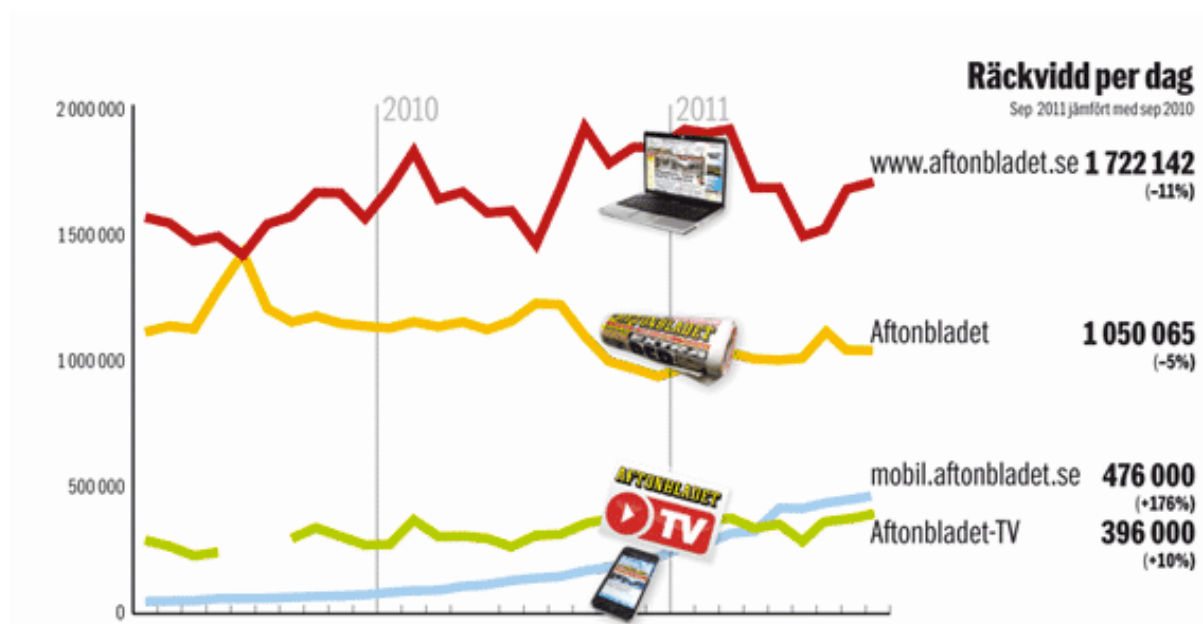
¹⁰ Rojekt, Chris: *Celebrity, Reaktion*, London, 2001:5. Citerad i Cashmore, Ellis, 2006. *Celebrity/culture*. Routledge, Abingdon/Oxon

¹¹ Turner, Graeme, *Understanding Celebrity*, Sagee Publications, Gateshead, 2007

Vidare i den här uppsatsen kommer fokus vara på vår huvudperson Zlatan Ibrahimovic. I den avslutande diskussionen kopplar vi återigen ihop våra slutsatser med det större kontext som vi redovisat här i den tidigare forskningen.

5. Bakgrund

5.1 Sportbladet

Tabell 1. Den senaste mätningen som gjorts över antal läsare per dag.¹²

Vi har valt att utgå ifrån Aftonbladets sportbilaga på nätet i vår undersökning. Detta för att den är den mest lästa nätbaserade sporttidningen i Sverige, med över 500 000 läsare dagligen.¹³ Aftonbladet AB har med sin papperstidning, nätupplaga (www.aftonbladet.se) och mobilapplikation över 2 miljoner läsare varje dag. Den med högst antal läsare är nätupplagan den har i genomsnitt 1,5 miljoner läsare dagligen.¹⁴

KIA-index är den officiella mätvalutan för svenska webbplatser och enligt deras statistik är endast MSN Nätverk mer besökt än Aftonbladet. Expressen ligger på en tionde plats med nästan hälften så många besökare. Aftonbladet är den absolut mest besökta nätupplagan i Sverige.¹⁵

¹² Johan Liljebo, Aftonbladet analys (2011) <http://www.aftonbladet.se/siffror/> (111207)

¹³ Sveriges annonsörer (2012) <http://www.kiaindex.net/info/o:7> (111201)

¹⁴ Johan Liljebo, Aftonbladet analys (2011) <http://www.aftonbladet.se/siffror/> (111219)

¹⁵ Sveriges annonsörer (2012) <http://www.kiaindex.net/info/o:7> (111219)

5.2 Kommentarsfältet

Aftonbladet har sedan en längre tid haft ett så kallat kommentarsfält, där läsare kan kommentera och uttrycka sina åsikter kring varje artikel. Tidigare kunde vem som helst kommentera och samtidigt vara anonym. Detta ledde till stora rubriker då mobbning och allmänt hårda ord förekom på dessa kommentarsfält. Aftonbladet valde därför att börja kontrollera denna plattform genom att tvinga läsarna till att vara inloggade med sina Facebook-konton för att få kommentera och på så sätt inte tillåta anonymitet.

Nedan följer ett utdrag där Aftonbladet själva tydliggör för deras regler och normer kring plattformen.

”På Aftonbladet diskuterar vi med respekt för varandra och andra. Vi tillåter inte kränkande uttalanden om grupper av människor, eller om individer, oavsett om det gäller personer som nämns i texten, skribenter eller andra deltagare i diskussionen. Kritiska synpunkter är självklart tillåtna, men kritiken ska handla om sakfrågan, inte vara personliga angrepp på andra. Kommentarer ska handla om ämnet för artikeln, och vi vill inte att man postar samma inlägg flera gånger i en eller flera kommentarstrådar. Vi tillåter inte onödigt grovt eller stötande språk, inte heller reklam eller andra kommersiella budskap.

Aftonbladet kontrollerar kommentarsfälten med viss regelbundenhet och kan i efterhand ta bort kommentarer som bryter mot ovanstående regler. Den som bryter mot reglerna upprepade gånger kan bli avstängd, liksom den som använder en falsk profil. Kommentarer som rapporteras som missbruk eller spam behandlas av Facebook och göms automatiskt för den som rapporterar kommentaren.

Om din kommentar tas bort av oss kommer den inte att synas i kommentarsfältet förutom för den slutna kretsen som består av dig och dina Facebookvänner som är inloggade på Facebook. Om din profil blir avstängd av oss kommer inga av dina kommentarer på Aftonbladet att synas förutom för den slutna kretsen som består av dig och dina Facebookvänner som är inloggade på Facebook. Aftonbladet har inget juridiskt utgivaransvar för dina kommentarer. Du är alltid personligt ansvarig för innehållet i din kommentar. Detta gäller oavsett om det skrivs på Aftonbladet eller inom din egna slutna krets av Facebookvänner”.¹⁶

Aftonbladet menar alltså att kommentarerna är personligt kopplade till den som skriver inlägget och att man bör se över vad man skriver. Med denna text försäkras sig Aftonbladet att de som kommenterar håller sig till reglerna, annars kan de tillrättavisas.

¹⁶ (2011) <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article13654357.ab> (111207)

5.3 Zlatan Ibrahimovic

Zlatan Ibrahimovic är född den 3 oktober 1981 i stadsdelen Rosengård i Malmö. Han är en svensk fotbollsspelare av bosnisk och kroatisk härkomst som för närvarande (december 2011) spelar i den italienska storklubben AC Milan. Han är dessutom lagkapten för det svenska fotbollslandslaget.¹⁷

År 2001 värvades Ibrahimovic från Malmö FF av den holländska klubben Ajax för 85 miljoner kronor och blev därmed den dyraste övergången för en allsvensk fotbollsspelare, genom tiderna. Ibrahimovic spelade i holländska Ajax i tre år och vann under den tiden holländska ligan med Ajax två gånger.

År 2004 köptes han av italienska Juventus för 165 miljoner kronor. Under tiden i Juventus vann han Italienska ligan två gånger och blev utsedd till klubbens bästa spelare en gång.

År 2006 åkte Juventus ur den högsta ligan på grund av en uppmärksammas skandal och Ibrahimovic gick vidare till Inter för ca 230 miljoner kronor. Under tiden i Inter vann Ibrahimovic den italienska ligan tre år i rad och blev utsedd till ligans bästa spelare två gånger.

År 2009 köptes Ibrahimovic av FC Barcelona för 690 miljoner kronor och blev då den tredje dyraste övergången någonsin. Under året vann Ibrahimovic den spanska ligan med FC Barcelona, innan han i en mycket uppmärksammas affär gick till AC Milan, där han för närvarande spelar. Han har sex gånger tilldelats guldbollen, som är ett pris som varje år delas ut till Sveriges bästa fotbolls spelare.¹⁸

År 2010 gjorde analysföretaget Retriever en undersökning där de tittat på hur många gånger svenska idrottsprofiler nämns i media. Zlatan Ibrahimovic nämns mest med 74 gånger per dag och 32 000 gånger per år.¹⁹

¹⁷ 69 olika referenser (2007-2012) http://www.wikipedia.org/wiki/Zlatan_Ibrahimović (111201)

¹⁸ NewsMe 2010 (2011) <http://www.justzlatan.com> (111201)

¹⁹ Christian Ström (2011) <http://www.resume.se/nyheter/media/2011/10/11/medierna-skriver-zlatan-33/> (111201)

6. Teori

I det här avsnittet tas de teoretiska antaganden upp som ligger till grund för analysen av det empiriska materialet. Den teoribildning vi utgår från i undersökningen är existentiell hermeneutik och kritisk diskursanalys. Teoriernas huvudsakliga drag presenteras nedan, därefter följs ett metodavsnitt.

6.1 Existentiell hermeneutik

Hermeneutik innebär tolkning eller tolkningslära²⁰ och är egentligen både en metateori och en epistemologi.²¹ Hermeneutiken härstammar från det antika Grekland, vars filosofer och vetenskapsteoretiker menar att traditionsförmedling är det viktigaste inom paradigmet. Antikens hermeneutik byggde på tecken, tydning, råd och maning. Den hade som uppgift att gripa djupt in i människors liv och dess förståelse skulle ge mottagarna en ny syn på livet som var så stark att de själva skulle välja att förändra sina liv.²²

Den nutida hermeneutiken handlar om att tolka och förstå något fenomen. Då begreppet tolka är greppbart är dess andra betydelse förstå är svårare i praktiken. Människor förstår företeelser olika beroende på kultur, språk och förutfattade meningar. Därmed är ett ord som förståelse komplext och en forskare som försökt göra begreppet tydligare är Martin Heidegger genom den existentiella hermeneutiken.²³ Genom att se sammanhanget, kontexten, genom dess delar i relation till helheten och vice versa försöker vi vetenskapligt tolka verkligheten. För att komma åt svaret på vår forskningsfråga måste vi se till delarna som bidrar till helheten och hur de förhåller sig till helheten. Föregående resonemang kopplas till den hermeneutiska cirkeln. Cirkeln handlar om att man måste förstå helheten av det man undersöker för att förstå delarna och tvärsom måste man förstå delarna av helheten.²⁴

Enligt existensfilosofen Heidegger kan sanning bara nås genom erfarenhet. Det är tillämpningen av kunskapen, som är det väsentliga, alla förändras i tiden.²⁵ Den existentiella hermeneutiken tillämpas då man inte har ett direkt kritiskt förhållningssätt till problemet.²⁶

²⁰ Dahlgren 2000:76

²¹ Stoerhel 2011-08-31

²² Ödman 2007:11ff

²³ Ödman 2007:23ff

²⁴ Ödman 2007:98ff

²⁵ Ödman 2007:25

²⁶ Stoerhel 2011-08-31

När människor tolkar, tyder språk, uttalanden, bilder och andra företeelser är det ett slags hermeneutik i praktiken. I forskningssammanhang har man samma utgångsläge, den enda skillnaden är att i vetenskapliga syften kopplas teori till metod. Det är viktigt att klargöra utgångspunkter och tillvägagångssätt för sig själv och dessutom redovisa sina förförståelser inom ämnet som studeras.²⁷

Förståelse hos människor går inte att undvika, det är ett nödvändigt verktyg i vardagen och varje förståelse bidrar dessutom till bättre självförståelse. Inom den existentiella hermeneutiken antas att människan av naturen har en djup förståelse för sig själv, människor och världssituationen.²⁸

I uppsatsen redovisas senare hur artiklarnas tecken tolkas. Vi beskriver det vi läst som något. Vår förförståelse gör att vi i vardagen inte behöver tolka allt vi ser, hör och känner. Det är endast då vi gör fel som vi tolkar. Vi tolkar så vi ska förstå och i sin tur bli medvetna. Detta är den existentiella hermeneutikens särdrag.²⁹ När vi inte förstår så tolkar vi verkligheten, vi tolkar bilden av Zlatan Ibrahimovic som den framstår i Sportbladet.

6.2 Kritisk diskursanalys

En diskurs handlar om språkets praktik. Inriktningen kritisk diskursanalys behandlar språkets roll i paritet med ett socialt sammanhang. Hur vi talar och skriver påverkas socialt i samhället. Diskurser påverkar i sin tur hur vi förstår samhället, det påverkar identiteter och relationer mellan människor.³⁰

Med den existentiella hermeneutiken som vägvisare sätts forskningsfrågan in i ett diskursanalytiskt tänkande. För att hitta svaret på forskningsfrågan letar vi efter diskurser som kan gett upphov till den, finna de delar som är intressanta för helheten. Språket är fokus i ett diskursperspektiv. Vilken riktning diskursanalysen än tar har teorin ett speciellt tillvägagångssätt att se på språket. Verkligheten återges inte av språket, utan formar den.³¹ Texten som en artikel består av är strukturerad av en journalist, den är inte slumpmässigt

²⁷ Dahlgren 2000:76

²⁸ Alvesson & Sköldberg 1994:135-136

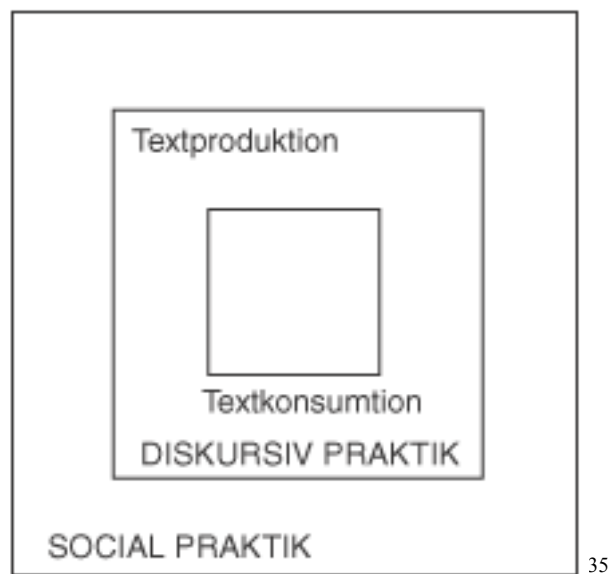
²⁹ Ödman 2007:57-59

³⁰ Boréus 2011:153

³¹ Bergström & Boréus 2005:305

konstruerad. Diskursanalytikern Van Dijk menar att en viktig utgångspunkt är att studera det strukturella i en nyhetsdiskurs. När läsare av Sportbladet tar till sig nyheter om Zlatan Ibrahimovic skapas mening. Mottagandet av dem gör att texten egentligen blir till först genom läsarnas tolkningsprocess.³²

Metoder och teorier ställs upp för att teoretiskt problematisera och undersöka det empiriska i diskursiv praktik och kulturell och social utveckling i olika sociala sammanhang. Föregående resonemang kan kopplas till kritisk diskursanalys. Norman Faircloughs angreppssätt inom kommunikation, kultur och samhälle, är antagligen den mest utvecklade inom denna inriktning.³³ Faircloughs tredimensionella modell inom den kritiska diskursanalysen utgör en analytisk ram. Den kan i sin tur användas vid empirisk forskning om samhälle och kommunikation.³⁴ Vi har använt oss av modellen i vår uppsats. Nedan förklaras modellen och i kommande avsnitt ”Resultat” visas just resultatet av modellen på vår empiriska forskning.

Norman Fairclough menar att en diskursanalys av en konkret kommunikativ händelse ska appliceras med den tredimensionella modellen. Dessa tre dimensioner illustreras med tre boxar där den inre är textens egenskaper, boxen utanför den är den diskursiva praktiken med textproduktion och textkonsumtion och den yttre boxen är den sociala praktik som den

³² Berglez 2000:202

³³ Winther Jörgensen & Phillips 2000:66

³⁴ Winther Jörgensen & Phillips 2000:74

³⁵ <http://www.qem.se/jonathan/sourze/teori/23.shtml>, 2012-01-18

kommunikativa händelsen i fråga är en del av.³⁶ De två innersta boxarna genomförs med hjälp utav Berglez kritiska diskursanalysschema (som förklaras i avsnitt Metod). Vidare appliceras och analyseras Faircloughs tredje och sista dimension (social praktik) på Berglez schema.

Som Fairclough menar är det viktigt att understryka att en text är skriven av någon (textproduktion) i förhållande till en viss målgrupp eller situation (textkonsumtion). Det går inte att urskilja dessa dimensioner (produktion och konsumtion) då en text analyseras. Trots att de båda dimensionerna inte kan existera utan varandra måste de ändå åtskiljas, detta eftersom de utgör två olika dimensioner i modellen.³⁷

Den första dimensionen är att se över texten och synliggöra diskurser textuellt. Redskap som kan användas i den första dimensionen handlar om att se över vilken information en läsare måste vara medveten om då denna läser texten, metaforer, ordval samt grammatik. Den andra dimensionen som även den bearbetas i Berglez schema är den diskursiva praktiken. Här analyserar man de intressen som finns bakom produktion och konsumtion av texten. Det finns flera angreppsvinklar att ta till. Exempelvis kan undersökaren se och sammanfatta de röda trådar, mönster som finns i olika kommunikativa händelser. Den tredje och sista dimensionen i Faircloughs modell är den sociala praktiken som handlar om att kontextualisera texten. Vilket socialt sammanhang texten är i samt vilka diskurser som kopplas till texten ska här blottläggas. Det är när analysen av den diskursiva praktiken förhålls till den sociala praktiken som de slutgiltiga slutsatserna dras.³⁸

³⁶ Winther Jörgensen & Phillips 2000:74

³⁷ Winther Jörgensen & Phillips 2000:75

³⁸ Winther Jörgensen & Phillips 2000:85-90

7. Metod

Metod är ”en väg som leder till målet”. Men vägen är inte rak och det är under insamlingen av det empiriska materialet som tillvägagångssätten växer fram.³⁹ Den väg vi hittat som leder till vårt mål är observationer på Sportbladets och dess kommentarsfält (netnografi). Det empiriska material som exponeras i netnografin analyseras i en kritisk diskursanalys som blir uppsatsens metod och teori, dessutom teoriförankras den kritiska diskursanalysen med tolkningsteorin existentiell hermeneutik.

7.1 Netnografi

Internets inflytande har de senaste åren eskalerat över dagens sociala kommunikation. En form av etnografisk forskning, netnografi, har anpassats till detta. Metoden ger upphov till att analysera människors ”digitala jag”.⁴⁰ Netnografiska forskare intresserar sig främst för de kommunikationskanaler på internet där användarna är med och genererar informationsflödet.⁴¹ På Sportbladets artiklar finns det möjlighet för läsarna att kommentera. Vi har valt att under en veckas tid (8-15 november) samla in tio artiklar och tillhörande kommentarer.

Det sociala livet online ger individer möjlighet till att planera, förhandsgranska och experimentera med sociala handlingar innan det blir accepterat i det praktiska sociala samspelet. Den nätbaserade kommunikationen ger också upphov till möjligheter som manipulation.⁴² Möjligheten att kommentera artiklarna ger skribenten till artikeln samt läsarna en interaktion och feedback.

Enligt marknadsforskaren Robert V. Kozinets finns det olika metoder att ta till då man forskar på nätet.⁴³ Vi har valt att observera Sportbladet genom dolda handlingar. Netnografin använder kommunikationskanaler på internet som en källa för att förstå ett kollektivt fenomen.⁴⁴ Då vi läser och tolkar artiklar och dess kommentarer om Zlatan Ibrahimovic interagerar vi ändå indirekt med nätgemenskapen. Vi väljer att läsa vissa artiklar och inte

³⁹ Kvale 2000:33

⁴⁰ Kozinets 2011:9ff

⁴¹ Ahrne & Svensson 2011:120

⁴² Ahrne & Svensson 2011:121

⁴³ Kozinets 2011:63

⁴⁴ Kozinets 2011:89

andra, vilket är avgörande val som ger uppsatsen en riktning. De artiklar vi analyserat var de som var mest kommenterade och därmed mest intresseväckande.

Kozinets (2011) förklarar att insamling av data är sammanbundet med att undersökaren själv deltar.⁴⁵ Då vi redan är införstådda och har en förförståelse för fältet behöver vi inte fullständigt följa de resonemang som föregått artikeln. Vidare förklarar Kozinets att en netnograf inte behöver delta aktivt men hon ska inte vara helt osynlig i sin observation. Kommentarsfältet på Sportbladet är öppet för allmänheten. Vem som helst kan och får läsa artiklarnas kommentarer. Vi anser att vi inte bör störa den pågående diskursen som hör till varje artikel, utan endast observera och analysera det som händer. Martin Berg förklarar vikten av att aktivt delta i en nätgemenskap för att närma sig en netnografisk förståelse. Då undersökaren inte är insatt i kulturen eller ämnet i det sociala forumet är resonemanget oklanderligt.⁴⁶ Men i vårt fall är dolda handlingar att föredra då vi redan ingår i gemenskapen. Vi är införstådda i ämnet och behöver inte göra det som Berg rekommenderar.

Det som vi har utfört kan enligt Berg beskrivas på följande sätt: ”Forskning som använder innehållsanalys driver netnografins observerande förhållningssätt till en ytterlighet, med obemärkta nedladdningar utan sociala kontakter.”⁴⁷ Då vi båda är väldigt intresserade av fotboll och dagligen följer sportnyheter behöver vi inte följa Bergs rekommendationer utan endast dolt observera vad som sker.

7.2 Kritisk diskursanalys

Peter Berglez skriver, i sitt kapitel Kritisk diskursanalys, att diskurs betyder samtal och språk. Samtal är begreppets grundläggande förklaring och om två eller flera personer samtalar kan det kallas diskurs. Vidare har definitionen utvecklats till språk och social interaktion. Diskurs är en plats eller situation som bestämmer hur och vad som sägs. Exempelvis säger vi inte samma saker som på en konferens som i hemmet. Här blir det därför intressant att studera relationen mellan olika diskurser.⁴⁸ Som i vårt fall då journalister och läsare kommunicerar och argumenterar kring Zlatan Ibrahimovic.

⁴⁵ Kozinets. 2011:136

⁴⁶ Martin Berg 2011:123

⁴⁷ Kozinets 2011:138

⁴⁸ Berglez 2000:200

Vi har utgått från Berglez kritiska diskursanalyschema som innebär att vi får en överblick över vårt insamlade empiriska material, artiklarna om Zlatan Ibrahimovic. Den text som studeras ska analyseras på två olika nivåer: makro- och mikronivå. Makronivån behandlar textens tematiska och schematiska struktur, närmare bestämt textens övergripande innebörd och det som är textens fokus. Mikronivån handlar om den information som läsaren bör veta om för att fylla de ”hål” som finns i en text.⁴⁹

Följande kriterier hos Berglez har vi valt att använda oss av:

- Redogörelse för rapporteringens huvudsakliga innehåll och bilder
- Nyhetstextens schematiska struktur (makro)
- Nyhetstextens tematiska struktur (makro)
- Mikroorienterad analys av nyhetstexten
- Historiska kontextualiseringar⁵⁰

Till sist kombineras Berglez metod med Faircloughs tredimensionella modell och texten analyseras ur ett socialt perspektiv. Följande dimensioner ingår i Faircloughs modell:

- Textens huvudsakliga innehåll och vilka aktörer som finns med
- Diskursiv praktik, produktion och konsumtion av texten
- Social praktik, vilka sociala diskurser som texten kopplas till⁵¹

Kommentarerna till varje artikel bearbetas och vi synliggör de mönster som finns i kommentarerna. Metodkombinationen ger oss en överskådlig bild av hur Zlatan Ibrahimovic presenteras på Sportbladet. Genom Berglez metod får vi reda på textens huvudsakliga innehåll, aktörer, hierarkiska perspektiv och förkunskaper läsaren måste inneha för att förstå texten. Metoden ingår i två dimensioner av Faircloughs tredimensionella modell, text och diskursiv praktik. Den dimension som återstår att belysa är den sociala praktiken. Kommentarerna blir i detta fall denna dimension som vi tolkar och sedan jämför med texten och den diskursiva praktiken.

⁴⁹ Berglez, P 2000:204

⁵⁰ Berglez, P 2000:207

⁵¹ Winther Jørgensen & Phillips 2000:74

8. Resultat

Bilderna av Zlatan Ibrahimovic är många men några mönster går att urskilja från den mängd text som skrivs om fotbollsspelaren. I det här avsnittet presenteras de resultat vi fått ut av vår bearbetning av materialet.

8.1 Netnografi

Under en veckas tid samlade vi in närmare 40 artiklar om Zlatan Ibrahimovic. Därefter valdes de tio artiklar ut som hade fått mest respons av läsarna, dvs. artiklarna med flest kommentarer. Således blev artiklarna samt tillhörande kommentarer grunden för vår uppsats. Då kommentarerna är kopplade till ens konto på Facebook kunde vi se om personen var en man eller en kvinna. Dessutom skriver personerna kommentarer med vetskap om att deras namn publiceras, vilket tyder på att de står för vad de skriver.

Vi har utgått från de tio mest kommenterade artiklarna om Zlatan Ibrahimovic och vi kombinerat Faircloughs tredimensionella modell samt Berglez analysmetod. Nedan presenteras resultatet för metodkombinationen.

8.2 Kritisk diskursanalys

Ett schema konstrueras för att analysera tio artiklar på Sportbladet om Zlatan Ibrahimovic. Inspiration har hämtats från Peter Berglez text Kritisk diskursanalys. Schemat resulterade i en redogörelse för varje artikels huvudsakliga innehåll samt kompletterande bild, artikelns schematiska struktur, tematiska struktur, en hierarkisk analys av varje artikel samt en mikroorienterad analys där förkunskaper som läsaren måste ha sammanfattades.⁵² Berglez kritiska diskursanalyschema inkluderas i Faircloughs tredimensionella modell, där schemat utgör de två innersta dimensionerna. Den yttersta dimensionen, social praktik, behandlas genom att analysera kommentarerna till artiklarna.

⁵² Berglez 2000:207ff

8.2.1 Kritisk diskursanalysschema⁵³

Artiklar i Sportbladet; Datum Skribent Rubrik	Sammanfattning av innehåll; Text samt kompletterande bild	Schematisk struktur; a) <i>Vilka aktörer finns med i texten?</i> b) <i>Uppfattningar av artikeln.</i>	Tematisk struktur; <i>Hierarkisk analys av artikeln, blottläggs i rubrik samt ingress</i>	Mikroorienterad analys; <i>Vilka förutfattade meningar måste läsaren ha för att förstå textens innehåll?</i>
2011-11-09 Patrik Sjögren ”Bra av Ibra att bråka med Pep”	Zlatan Ibrahimovic bråk med förra tränaren gjorde att han kunde köpas av det italienska fotbollslaget Milan. Bilden är ett kollage med Ibrahimovic och förra tränaren där båda gestikulerar.	a) Fotbollsspelaren i centrum Ibrahimovic, förra tränaren samt nya klubbens vicepresident. b) Något negativt gav något positivt.	Zlatan Ibrahimovic målas upp som en hjälte då nya klubben hyllar honom för grälet med den gamla tränaren. Ett gräl som bidrog till att svensken kunde gå över till den italienska klubben Milan.	Redan i rubriken nämns två smeknamn ”Ibra” och ”Pep”, något läsaren måste vara införstådd i. Bråket som artikeln handlar om har exponerats i veckan efter Ibrahimovics självbiografi.
2011-11-09 Henrik Lundgren ”Trodde Balotelli skämtade”	Milan behöver en anfallskollega till Ibrahimovic då svenskens parhäst Cassano är sjuk. Mario Balotelli pekas ut som ersättare, som visas på artikelns bild.	a) Ibrahimovic kommenterar Balotellis uttalande om honom. Även aktörer från bådas lag yttrar sig. b) Artikeln ger känslan att Ibrahimovic inte vill ha Balotelli till Milan.	Ibrahimovic och Balotelli ställs mot varandra. Artikeln riktar det så att svensken nonchalerar den möjliga anfallskollegans uttalande.	Som läsare måste du ha en förutfattad mening om att Balotelli är en kaxig person som ofta yttrar sig om andra fotbollsspelare.
2011-11-10 Simon Bank Simon Bank: Zlatan är mer än en förebild	Ibrahimovic har gett ut en självbiografi som Simon Bank menar visar att fotbollsspelaren blottar nya problem vi bör tackla i Sverige, alkoholism och ensamma barn. bild	a) Artikelns huvudperson är Ibrahimovic men han ställs mot höjdhopparen Patrik Sjöberg som även han gav ut en bok precis. b) Artikeln är en ögonöppnare för oss i Sverige, att barn som inte har något kan få allt.	Ibrahimovic är hierarkiskt sett på toppen där Sjöberg ligger strax under med sin personliga utgåva. Men höjdhopparen nämns som hastigast i artikelns slutskede.	Läsaren måste vara medveten om Ibrahimovics nylanserade självbiografi som artikeln baserar sig på.

⁵³ Berglez 2000:207ff

<p>2011-11-10</p> <p>Patrik Sjögren</p> <p>Ibrahimovic: Hoppas fortsätta dominera</p>	<p>En artikel inför Sveriges kamp mot Danmark där Ibrahimovic, som lagkapten, har ett stort ansvar. Bilden till artikeln visar Zlatan Ibrahimovic på en presskonferens där alla blickar riktas mot honom.</p>	<p>a) Aktörerna i artikeln är Ibrahimovic, målvakten Wiland och förbundskaptenen Erik Hamrén.</p> <p>b) Uppfattningen av artikeln är att Ibrahimovic tar sitt ansvar som kapten och menar att varje match är betydelsefull.</p>	<p>Kaptenen Ibrahimovic är artikelns huvudperson. I ingressen är dock en annan spelare inblandad, Sveriges målvakt som snabbt glöms bort i artikeln. Dessutom uttalar sig förbundskaptenen kort.</p>	<p>Fast matchen inte är förankrat med ett mästerskap är alltid matcher mellan Sverige och Danmark laddade. När Sveriges stjärna Zlatan medverkar blir mötet än mer intressant för publik och media.</p>
<p>2011-11-12</p> <p>Robert Laul & Johan Flinck</p> <p>Här ryker de ihop</p>	<p>Vänskapslandskampen mellan Danmark och Sverige resulterade i nya rubriker för Ibrahimovic då han under matchen uttalat sig hårt mot en dansk spelare. Bilden visar då spelarna konfronterar varandra.</p>	<p>a) Danska spelare är artikelns aktörer.</p> <p>b) Ibrahimovic opassande yttranden mot danska spelare irriterar.</p>	<p>Matchens rubriker skapar Ibrahimovic men artikeln styrs av danska spelare som är upprörda.</p>	<p>Läsaren måste vara medveten om matchens förekomst som inte framgår i artikeln. Dessutom är derby länderna emellan alltid känsloladdade.</p>
<p>2011-11-12</p> <p>Robert Laul</p> <p>Uppdrag: Fixa försvarsspelet</p>	<p>Robert Laul kritiserar Ibrahimovics agerande i vänskapslandskampen och menar att det är han som bidrog till förlusten. Artikelns bild visar Ibrahimovic och Elmander, båda med uppgivet kroppsspråk.</p>	<p>a) Laul är aktör då han utvärderar det svenska landslaget och sätter Ibrahimovic i rampljuset.</p> <p>b) Artikeln är negativ och nedlåtande mot landslaget.</p>	<p>Ibrahimovic utpekas som boven i Sveriges dåliga insats mot Danmark av Laul. Skribenten som hierarkiskt sett är högst upp och kritiserar allt och alla.</p>	<p>Diskursen mellan Laul och Ibrahimovic måste läsaren veta om. Det började med att fotbollsspelaren kränkte skribenten som i sin tur ofta kritiserar Ibrahimovic i sina texter.</p>
<p>2011-11-13</p> <p>Robert Laul</p> <p>Laul: Det är inte synd om Zlatan – men jag förstår att han är trött</p>	<p>Artikeln handlar om en redogörelse för Ibrahimovics plats medialt. Laul menar att han under den senaste tiden haft många bollar i luften. Artikeln har ingen kompletterande bild.</p>	<p>a) Laul är aktör då han belyser Ibrahimovics senaste tid i media. Vidare är Ibrahimovic artikelns huvudaktör.</p> <p>b) Laul har sympati för fotbollsspelaren trots att han understryker att det inte är synd om honom.</p>	<p>Händelser kring Ibrahimovic på hierarkins topp påverkar honom menar Laul som menar att fotbollsspelaren aldrig har en lugn stund.</p>	<p>För att läsaren inte ska behöva överanalysera artikeln behöver han/hon veta att Ibrahimovic är en känd fotbollsspelare som precis gett ut en bok samt har stor press på sig från media.</p>

<p>2011-11-13</p> <p>Robert Laul</p> <p>Zlatan står över presskonferens</p>	<p>Inför Sveriges match mot England står Zlatan Ibrahimovic över presskonferenser pga för många medieaktiviteter, bilden visar fotbollsspelaren grimasera illa.</p>	<p>a) Ibrahimovic är huvudaktör men den som uttalar sig är presschefen Hans Hultman.</p> <p>b) Som läsare får man uppfattningen av att det är en stor sak att han inte ställer upp på en presskonferens.</p>	<p>Hierarkiskt sett är Ibrahimovic överst då han ifrågasätts av Laul.</p>	<p>Läsaren måste vara medveten om en sportstjärnas stressiga schema men såväl träning som mediaaktiviteter dagligen. Det är omöjligt att hinna med allt.</p>
<p>2011-11-13</p> <p>Malin Wahlberg</p> <p>”Jag vill hjälpa Zlatan att vinna Champions League”</p>	<p>Milan letar efter en anfallspartner till Ibrahimovic och Catanias Maxi Lopez pekas ut som en möjlig kandidat. En jublande Lopez är artikelns kompletterande bild.</p>	<p>a) Huvudaktören är Lopez som uttalar sig om sin idol Ibrahimovic.</p> <p>b) Man får uppfattningen av att Lopez dyrkar Ibrahimovic.</p>	<p>Hierarkiskt är Ibrahimovic artikelns topp där Lopez står nedanför och kolla upp.</p>	<p>Läsaren måste vara medveten om att Milans anfallare Cassano är sjuk och letar efter en ersättare som ska passa ihop med Ibrahimovic.</p>
<p>2011-11-15</p> <p>Robert Laul</p> <p>Hamrén väljer den enkla vägen – men vad händer om statistiken bekräftas?</p>	<p>Anfallsproblematiken i det svenska landslaget förbryllar både svenska folket och journalister. Laul ser det hela utifrån olika perspektiv. Bilden till artikeln visar när Ibrahimovic faller mot marken, en bild från EM 2008.</p>	<p>a) Landslagets anfallare diskuteras där Ibrahimovic är i centrum.</p> <p>b) Artikeln som Laul skrivit visar på att vår bästa fotbollsspelare heter Zlatan Ibrahimovic.</p>	<p>Zlatan Ibrahimovic är artikelns hierarkiska topp där Laul betraktar läget.</p>	<p>Det är inte frågan om att Sverige inte har några anfallare alls. Utan vilka som ska spela. Dessutom är vår bästa spelare, Ibrahimovic, dålig enligt statistiken. Vidare kommenterar Laul det och diskursen mellan honom och Ibrahimovic är tydlig. Men måste vara det i betraktarens ögon.</p>

8.2.2 Sammanfattning av schemat

Text

Av de tio artiklar som utgör uppsatsens grund handlar huvuddelen av texten om Zlatan Ibrahimovic. Då andra aktörer funnits med i rubriken eller i artikelns kompletterande bild har han ändå störst plats i innehållet och är den person som nämns flest gånger. I tre av tio artiklar är det andra aktörer än Ibrahimovic som artikeln avser handla om, i dessa fall skiftar artikelns uppmärksamhet till honom och personen som egentligen var textens huvudperson byts och Ibrahimovic får slutordet. Hierarkiskt sett är fotbollsspelaren placerad högst upp i varje artikel, det är han som uttalar sig och finns med i artikelbilden.

Aktörer nämns vid smeknamn och information refereras till i artiklarna som inte är tydligt om förkunskapen inte finns. Detta behandlas i nästa punkt.

Diskursiv praktik

Bilden som konstrueras i ett sammansatt produktions- och konsumtionsperspektiv är att Zlatan Ibrahimovic är en stor idrottsman som bevakas ur alla vinklar. Journalisterna skriver om honom flera gånger dagligen, i och för sig tyder bara det på att han är intresseväckande och tar mycket plats på Sportbladet. Journalisten sätter honom alltid hierarkiskt sett högst upp och i såväl rubrik som bild finns fotbollsspelaren med. Som diskuterades i föregående punkt skriver journalisterna ofta smeknamn på aktörer och annan information som kan skapa förvirring. Vi upplever att texterna är skrivna till dem som verkligen är insatta i fotboll och personen Zlatan Ibrahimovic. Detta eftersom artiklarna innehåller flera "hål" som läsaren själv måste fylla med förkunskaper.

Journalisterna som skriver på Sportbladet gör det för sina läsare, konsumenterna. De påverkar journalisten dels genom läsarsiffror och dels genom att kommentera artikeln som presenteras härefter. Till varje artikel står journalistens namn och mailadress så det är lätt för konsumenterna att ta kontakt då de har synpunkter. Det går inte att undvika viss vinkling av journalisten, men det märks tydligare i de fall journalisten skrivit en krönika om Ibrahimovic. Då inkluderas tyckanden och slutsatser av journalisten som i sin tur ska väcka känslor hos tittaren. Robert Laul är journalist på Sportbladet och har sedan en tid tillbaka varit skeptisk gentemot Zlatan Ibrahimovic. Detta lyser igenom hans artiklar och krönikor då han allt som oftast är kritiska till fotbollsspelaren. Den som regelbundet läser Lauls artiklar och krönikor känner till diskursen och att den kan påverka texten. De som inte läser eller sällan läser hans

texter är däremot inte insatta i diskursen, således har konsumenterna inte nödvändigtvis med det i sina egna slutsatser om artikeln eller krönikan.

Social praktik

Kommentarerna på Sportbladet är varierande, men mönster kan utläsas. Överlag är det män som kommenterar med ofta oseriösa och starka budskap. Det är mestadels diskussioner om kommentarer, inte om själva artikeln. Personer tycker till om varandras påståenden och fler lägger sig i den spiral som inte tycks ha någon slutpunkt.

Synpunkter från kvinnor är sällsynta då det endast är vid ett tillfälle som en kvinna kommenterat, men skriver direkt efter att det inte var hon som skrivit kommentaren.

The image shows two screenshots of Facebook comments. The first comment is from Stina Elzinga, Kungälv, with the text 'balo är javla mycket bättre än zlatan' and 2 likes. The second comment is also from Stina Elzinga, Kungälv, with the text 'not my comment, blivit fb raped igen' and 6 likes. Both comments are dated November 9th at 13:29 and 13:33 respectively.

Dessutom är det många som är negativa och ifrågasätter journalisten. Dels för det han/hon skrivit och dels för hans/hennes kompetens i ämnet. I en av de tio artiklarna vi studerat skriver en kvinnlig journalist. I kommentarerna skrivs starka ord mot henne som kvinna kopplat till sport. Läsare dömer henne för hennes kön och fler blandar sig i diskussionen.

The image shows two screenshots of Facebook comments. The first comment is from Philip Andrew Semmler, with the text 'Fantastiskt hur bra du skriver Malin... Du kan inte blivit könskvoterad för fem öre' and 7 likes. The second comment is from Per-Olof Petterson, a top commentator, with the text 'What, man förstår i alla fall vad hon skriver om.' and 2 likes. Both comments are dated November 13th at 08:47 and 13:39 respectively.

⁵⁴ <http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/internationell/italien/article13910564.ab>, 2011-12-19

⁵⁵ <http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/internationell/italien/zlatan/article13927807.ab>, 2011-12-19

Konflikten mellan Zlatan Ibrahimovic och journalisten Robert Laul synliggörs i kommentarerna. Varje kommentar handlar om relationen dem emellan. Ibrahimovic är den som de flesta anser ha rätt i konflikten. Dessutom går Laul själv in och kommenterar läsarnas kommentarer. Han ifrågasätter och besvarar de påståenden som skrivs. Således kan han försvara eller rätta sig i efterhand.

The screenshot shows a Facebook comment thread. At the top is a comment from Bozo Budimir, a top commenter from Lund, who says that Robert Laul has been too harsh in his criticism of Zlatan Ibrahimovic and that Laul's readership is decreasing. Below it is a reply from Robert Laul, a journalist for Aftonbladet, who says he wrote about it and provides a link to his blog post, 'Hjälp-jag-bor-i-en-labyrint', and tells Budimir to keep reading his blog.

Bozo Budimir · ★ Toppcommentator · Lund
Laul - Zlatan har livnärt dig i typ 10 år nu så du vill så klart fortsätta skriva skit om honom... Det som han skrev i boken om dig och bråket med AB, det skrev du aldrig på din blogg, så nu har du en läsare mindre!
Svar · 👍 3 · Gilla · den 13 november kl. 03:01

Robert Laul, Aftonbladet
Jodå, jag skrev om det
<http://blogg.aftonbladet.se/laul/2011/11/hjalp-jag-bor-i-en-labyrint>
Så nu får du fortsätta läsa min blogg.
Svar · 👍 1 · Gilla · den 13 november kl. 12:48

56

Slutsats

Det är tydligt att Zlatan Ibrahimovic tar stor plats i såväl artikel som i kommentarsfält. Han sätts högst upp hierarkiskt och diskuteras flitigt av läsarna. Interaktionen mellan läsare och journalist blir närgånget då journalisten själv kan gå in och kommentera det som skrivits. Diskussionen kring Ibrahimovic tycks inte ha något slut.

⁵⁶ <http://www.aftonbladet.se/sportbladet/kronikorer/robertlaul/article13926622.ab>, 2011-12-19

9. Analys

I detta avsnitt analyseras resultatet med teori- och metodförankring. Av de valda artiklarna har vi funnit fyra övergripande diskurser ("bilder" av Zlatan Ibrahimovic) som framställningen av analysen bygger på. Dessa är: Zlatan som förebild, som superstjärna, som utsatt och den negativa bilden av honom. Vi går igenom varje diskurs efter Faircloughs tre dimensioner.

9.1 Zlatan som förebild

Den inre dimensionen text i Faircloughs tredimensionella modell (Fairclough, 1992) handlar om det huvudsakliga innehållet. Genomgående i de artiklar vi studerat framställs Ibrahimovic som en stor förebild. Hans namn finns ofta med i artikelns rubrik och han nämns otaliga gånger i artiklarna. Vi tolkar detta som att hans namn säljer och det har blivit en produkt. Zlatan betyder något för alla och kan relatera till honom.

Nästa dimension är den diskursiva praktiken där textens producent och konsument analyseras. Producenten påverkar konsumenten som i sin tur påverkar producenten. Journalisten skriver för en viss målgrupp och då han framställs som en förebild i artiklarna, uppfattas han även så för läsarna. Ända sedan Ibrahimovic gjorde avtryck i Malmö har han varit en förebild och ett föredöme för människor runt om i Sverige, och i världen. Det syns i artiklarna där journalisterna sällan skriver nedlåtande om fotbollsspelaren. Då Robert Laul väl gjorde det möttes det direkt med motargument som Laul även konfronterade.

I den yttersta dimensionen, social praktik, sätts föregående dimensioner i relation med sociala handlingar. I detta fall analyserar vi kommentarerna till artiklarna. Läsarna ser Ibrahimovic som en förebild och skriver uppskattande om honom. Det råder en hysteri kring ikonen Zlatan och vi påträffade inte en enda negativ kommentar om honom. Tvärtom försöker de hela tiden överträffa varandra med beundrande synpunkter. Vi tolkar denna diskurs som väldigt tydlig och odiskutabel. Från journalist till läsare och läsare till läsare framställs han som en förebild och vi anser att denna diskurs inte går att missa. Med eller utan goda förkunskaper om Ibrahimovic betyder han något för alla.

Den här diskursen präglar alla artiklar vi undersökt. Oavsett om artikeln inte hade Ibrahimovic som huvudaktör blir han det ändå. Rubriken i den artikel som Laul skrivit var

nedlåtande om Zlatan. Men direkt i ingressen hyllades han igen och Laul beskrev varför han varit negativ om honom. Rubriken kritiserades av många och där tolkar vi det som han är en förebild som läsarna vill visa sitt stöd till.

9.2 Zlatan som superstjärna

Den här diskursen är även den återkommande i artiklarna. Ibrahimovic sätts högs upp hierarkiskt i artiklarna. Texternas huvudsakliga innehåll har, som vi tidigare nämnt, inte så stor betydelse. I varje artikel får Ibrahimovic ändå störst plats och är den som har artikelns slutliga fokus. I rubrikerna finns ofta fotbollsstjärnans med och vi tolkar det som att hans namn drar åt sig läsare. Den innersta dimensionen text visar att han är en superstjärna då artiklarnas huvudsakliga innehåll, rubrik och bild handlar uteslutande om Ibrahimovic.

Journalisten är den som sätter Ibrahimovic högst upp på den hierarkiska tronen i varje artikel. Vi tolkar det som att även journalisterna ser honom som en superstjärna och detta återspeglas i artiklarna. Producent såväl som konsument av artikeln är alla överens om att han hierarkiskt sett är störst.

Utifrån Faircloughs tredimensionella modell är det den ytterst modellen, social praktik, som här styr innehållet i artiklarna som handlar om hans status. Den här diskursen hänger väl ihop med föregående diskurs där vi diskuterade hans storhet och att innehållet inte alltid spelar stor roll. Enligt vår tolkning av Zlatan som superstjärna sticker han ut från det svenska idealet som ”lagom” och stoltserar med sina framgångar. Det här är en egenskap som drar mycket uppmärksamhet och journalisterna är medvetna om det.

9.3 Zlatan som den utsatte

Simon Bank beskriver Ibrahimovic som ”Invandrargrabben som inte fick en enda chans i livet, men tog alla”. Bilden av honom som en utsatt person tolkar vi utifrån de artiklar vi läst. I en artikel skrev journalisten att han hade tackat nej till en presskonferens eftersom att han hade gjort alldeles för många presskonferenser nyligen och var trött. Ibrahimovic blev här utmålad som ett offer och medierna som bovar.

Simon Bank skrev en artikel baserad på Zlatans bok ”Jag är Zlatan Ibrahimovic” där han menar att han blottar nya problem som vi i Sverige bör tackla. Bank vill med sin artikel framställa honom som en förebild för unga människor, men budskapet går inte fram, då han

först beskriver hans problem i uppväxten och sedan gör en jämförelse med den före detta höjdhopparen Patrik Sjöberg som också nyligen släppt en bok där han berättade om sina tidigare problem. Jämförelsen dessa emellan är dels att de båda framställs som utsatta och haft en svår barndom med diverse problem, samt att deras boksläpp har blivit väldigt uppmärksammade i media. Problemen de båda har haft är olika och skiljer sig avsevärt från varandra. Patrik Sjöbergs problem handlar i första hand om hur han blev sexuellt utsatt som barn, medan Zlatans handlar om hans ursprung och det utanförskap som är vanligt bland människor med utländsk bakgrund. Här tolkar vi Faircloughs innersta dimension (text) i hans analysmodell, då vi behöver ha viss förkunskap om Ibrahimovic och hans boksläpp för att kunna förstå artiklarna. Vi behöver även ha förkunskap om Patrik Sjöberg, vem han är och vad han är känd för. Faircloughs andra dimension (diskursiva praktiken), kan även den tolkas i detta sammanhang, då Bank försöker skapa ett mönster i form av de två idrottsmännens problematiska uppväxt. Faircloughs yttersta dimension (social praktik), är inte fullt ut manifest i det här sammanhanget.

9.4 Den negativa bilden av Zlatan

Att det finns ett nyhetsvärde i Zlatan Ibrahimovic har vi redan konstaterat. Gemensamt för alla artiklar som vi läst är kommentarerna och det negativa som skrivs av honom i kommentarsfältet. Artikelns innehåll spelar ingen roll, det kan handla om allt från Ibrahimovics fysiska form till hans bok, det är alltid någon som skrivit något elakt eller nedlåtande om honom. Vad detta beror på kan vi inte veta, utan vi kan bara utläsa detta mönster. Kommentarererna kan vara allt från "hata Zlatan" till långa utläggningar om varför han är dålig och inte ska spela i det svenska landslaget. Här tolkar vi med hjälp av Faircloughs yttersta dimension, social praktik. Denna dimension syftar till att identifiera vilket socialt sammanhang texten finns i samt vilka diskurser som kopplas till texten. Då detta inte bara gäller en enda text om Ibrahimovic, utan faktiskt är gemensamt för alla texter så är detta ett tydligt mönster av kommentarerna. Faircloughs inre dimensioner är inte lika tydliga i detta sammanhang då vi endast utgår i från läsarnas kommentarer.

9.5 Sammanfattning av analysen

De fyra diskurser, bilder av Zlatan Ibrahimovic, vi funnit är alla utmärkande och återkommer i nästan varje artikel. Oftast är det så att en positiv bild (superstjärna, förebild) av Zlatan i artikeln bemöts av negativa bilder i kommentarsfältet. I artikeln "Zlatan är mer än bara en förebild" syns alla fyra bilder av Zlatan. Den utsatte och som förebild syns genom

journalistens text och den negativa och som superstjärna framkommer genom läsarnas kommentarer.

Gemensamt för alla artiklar oavsett vad journalisten skrivit är att det finns flertalet negativa kommentarer. Vi konstaterar att alla faktorer påverkar varandra i artiklarna då vi använt Faircloughs tredimensionella modell. Texten skrivs av en journalist som blir granskad och kommenterad av läsare som i sin tur påverkas av journalisten. Tolkningar har präglat vår analys, någonting vi är medvetna om. Men då regelbundna mönster går att urskilja i såväl artiklar som kommentarer förstärks våra åsikter.

10. Slutdiskussion

Uppsatsen har bidragit till en kartläggning av de bilder som Sportbladet ger av fotbollsspelaren Zlatan Ibrahimovic. För att återgå till en större kontext som diskuterades i uppsatsens inledande fas ser vi att han är ett exempel på hur kändisjournalistiken slagit igenom i medierna. Bilderna vi funnit genom vår studie kring fotbollsspelaren Zlatan Ibrahimovic har alla gemensamma faktorer. Kända personer skapar rubriker och påverkar andra människor. Zlatan Ibrahimovic, Oprah Winfrey, David Beckham och Tiger Woods är alla förebilder, superstjärnor och utsatta personer. Samt att negativa bilder av dem skapas av journalister och/eller människor runt om i världen.

Resultatet av den tidigare forskningen visar att journalistiken gentemot kändisar har förändrats. Förr handlade artiklarna om deras prestationer medan det i dag handlar om deras vardag. Det är en journalist som bestämmer en artikels innehåll, den är inte slumpmässigt konstruerad. Verkligheten återges inte av språket, utan formar den.⁵⁷ När Sportbladets läsare tar till sig nyheter om Zlatan Ibrahimovic skapas mening. Läsarnas mottagande gör att texten egentligen blir till först genom läsarnas tolkningsprocess.⁵⁸

Många forskare är överens om att utan medier så finns det inga kändisar.

Nyhetsrapporteringen har blivit annorlunda med åren. Den här uppsatsen hade med största sannolikhet inte fått samma resultat för 30-40 år sedan. I dag skapar Sportbladet bilden av Zlatan Ibrahimovics personlighet, något som alltså inte skulle ske för några år sedan. Om vi jämför den tidigare forskningen med Sportbladets dagliga artiklar om Ibrahimovic, kan vi konstatera att Faircloughs tredimensionella modell passar bra in på vår studie. Men vi anser att modellen inte skulle fungera på kändisjournalistiken för 30-40 år sedan eftersom då var kändisar berömda för prestationer, inte för deras vardagliga handlingar.⁵⁹

Vidare menar Ellis Cashmore att berömmelse inte bara bygger på talang utan på närvaro. Forskare överens om att kändisar är beroende av media för att marknadsföra sig själva till allmänheten.⁶⁰ Zlatan hade säkerligen varit känd för sina prestationer då han är en av våra

⁵⁷ Bergström & Boréus 2005:305

⁵⁸ Berglez 2000:202

⁵⁹ Winther Jørgensen & Phillips 2000:74

⁶⁰ Cashmore 2006:5

främsta fotbollsspelare genom tiderna. Men vi tror inte att han hade haft samma uppmärksamhet och berömmelse utan dagens kändisjournalistik. Han är, som Cashmore beskriver det, närvarande och skapar dessa bilder som vi blottlagt i den här uppsatsen.

Vi tolkar en förebild som en person vars bedrifter är anmärkningsvärda och inspirerande att efterlikna. Exempelvis beskriver Simon Bank, Zlatan Ibrahimovic i artikeln ”Zlatan är mer än bara en förebild” som ”killen som inte fick en enda chans i livet, men tog alla”. Med detta syftar han till Zlatans bakgrund som utsatt minoritet i ett majoritetssamhälle, där chansen för att nå den framgång han gjort, är minimal. En jämförelse kan göras med både Oprah Winfrey och Tiger Woods, då dessa personer också är uppväxta under liknande förhållanden och samtidigt nått enorm framgång inom sina respektive områden. Kändisarna kan åter sättas i samhällets diskurser och de betyder alla något för flera miljoner människor. Faircloughs modell beskriver det väl med textkonsumtionen som produceras av journalister som sedan läses och uppfattas av jordens befolkning.⁶¹

I artikeln om Oprah Winfrey beskriver författaren hur hon påverkade Barack Obama att fortsätta sin presidentkampanj. Här ser vi ett exempel till som visar att kändiskulturen över åren förändrats drastiskt. Likt Ibrahimovic påverkan på klubblaget att köpa in en spelare övertalade kändisarna någon/några att ändra uppfattning. Detta uppmärksammades sedan av media. Slutsatsen blir återigen att kändisar i dag är beroende av media. Sportbladet skapar bilden av Ibrahimovics personlighet som i sin tur gör att läsare lär känna människan Zlatan Ibrahimovic.

Genom den här återkopplingen kan vi konstatera att de fyra bilder vi hittat av Zlatan Ibrahimovic på Sportbladet kan kopplas till andra kända människor. Som superstjärna och förebild är livet inte alltid en dans på rosor. Du blir dagligen utsatt av media och människor som alla har höga förväntningar på dig. Det gäller att ha ett självförtroende som Ibrahimovic för att klara av dem. Kändisjournalistikens enorma framsteg har gjort gett upphov till den här uppsatsen. Hade någon ens funderat i samma banor för 40 år sedan? Troligtvis inte.

⁶¹ Winther Jörgensen & Phillips 2000:75

11. Källförteckning

Tryckta källor

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) 2011 Handbok i kvalitativa metoder. Malmö: Liber AB

Alvesson, Mats & Sköldberg, Kaj. 2008. Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod. Lund: Studentlitteratur

Berglez, Peter. Diskursanalys i Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (red.), 2000. Metoder i kommunikationsvetenskap. Lund: Studentlitteratur

Berg, Martin. Netnografi i Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.), 2011. Handbok i kvalitativa metoder. Malmö: Liber AB

Bergström, Göran & Boréus, Kristina. 2005. Textens mening och makt. Lund: Studentlitteratur

Boréus, Kristina. Diskursanalys i Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) 2011, Handbok i kvalitativa metoder. Malmö: Liber AB

Ellis Cashmore, 2006. Celebrity/culture. Routledge: Abingdon/Oxon

Dahlgren, Peter. Vad säger medierna och vad betyder de? i Jaribo, Gunilla. Vilken metod är bäst – ingen eller alla? 2000 Lund: Studentlitteratur

Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (red.) 2000. Metoder i kommunikationsvetenskap. Lund: Studentlitteratur

Ghersetti, Marina. 2001. Kändisarnas egen arena i Journalisternas bok, utgiven av Svenska Journalistförbundet 1901-2001

Hesmondhalgh, David och Evans, Jessica (red.). 2005. Understanding Media: Inside Celebrity, Open University Press, Berkshire,

Kozinets, Robert V. 2011. Netnografi. Malmö: Studentlitteratur

Rojek, Chris. Celebrity, Reaktion, London, 2001:5. Citerad i Cashmore, Ellis, 2006. Celebrity/culture. Routledge: Abingdon/Oxon

Turner, Graeme. 2007. Understanding Celebrity, Sagee Publications, Gateshead

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise. 2000. Diskursanalys – som teori och metod. Lund: Studentlitteratur

Ödman, Per-Johan. 2007. Tolkning, förståelse, vetande: Hermeneutik i teori och praktik: Norstedts Akademiska Förlag

Otryckta källor

Internet

(2011) <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article13654357.ab> (111207)

Johan Liljebo, Aftonbladet analys (2011) <http://www.aftonbladet.se/siffror/> (111207, 111219)

NewsMe 2010 (2011) <http://www.justzlatan.com> (111201)

Sveriges annonsörer (2012) <http://www.kiaindex.net/info/o:7> (111201, 111219)

Christian Ström (2011) <http://www.resume.se/nyheter/media/2011/10/11/medierna-skriver-zlatan-33/> (111201)

69 olika referenser (2007-2012) http://www.wikipedia.org/wiki/Zlatan_Ibrahimović (111201)

Andrew Pease & Paul R. Brewer (2008) "The Oprah Factor: The Effects of a Celebrity Endorsement in a Presidential Primary Campaign". *The International Journal of Press/Politics* 2008 vol. 13 no. 4 386-400. <http://hij.sagepub.com/content/13/4/386.short> (120110)

Andrew C. Billings (2003) "Portaying Tiger Woods: Characterizations of a "Black" Athlete in a "White" Sport". *Howard Journal of Communications*. Volume 14, Issue 1. <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1846625&show=abstract> (120110)

Andrew C. Billings (2003) "Portaying Tiger Woods: Characterizations of a "Black" Athlete in a "White" Sport". *Howard Journal of Communications*. Volume 14, Issue 1. <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10646170304274> (120110)

Kristine Harmon (2005) *Celebrity culture*, Bibliografic review, *The Hedgehog review*/Spring (120429)

Aftonbladet artiklar om Zlatan Ibrahimovic 9/11 - 15/11 2011

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/landslagsfotboll/landslaget/article13928717.ab>

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/internationell/italien/zlatan/article13927807.ab>

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/kronikorer/robertlaul/article13926622.ab>

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/landslagsfotboll/landslaget/article13923831.ab>

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/landslagsfotboll/landslaget/article13914742.ab>

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/kronikorer/robertlaul/article13934931.ab>

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/kronikorer/robertlaul/article13923858.ab>

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/kronikorer/bank/article13912551.ab>

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/internationell/italien/article13910564.ab>

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/internationell/italien/zlatan/article13910016>